

การจำแนกหมวดคำโดยอาศัย "ตำแหน่ง" ของคำเป็นเกณฑ์^๑

๑. หมวดคำนามและหมวดคำกริยากรรม ๑

คำนาม คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่ ๑ ของกรอบประโยคทดสอบ ๑ ก. และ ๑ ข. ซึ่งมี ๓ ตำแหน่งข้างล่างนี้

คำกริยากรรม ๑ คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งที่ ๒ ของกรอบประโยคทดสอบ ๑ ก. และตำแหน่งที่ ๓ ของกรอบประโยค ๑ ข. ดังต่อไปนี้ได้

กรอบ ๑ ก.	1	2	le:w ⁵
เช่น	<u>นอ</u> :ง ⁵	<u>นอ</u> :น	le:w ⁵
	นอ	นอน	แล้ว
กรอบ ๑ ข.	1	kam ¹ -lay	3
เช่น	<u>นอ</u> :ง ⁵	kam ¹ -lay	<u>นอ</u> :น
	นอ	กำลัง	นอน

คำว่า นอ:ง⁵ 'นอ' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า นอ:ง⁵ 'นอ' ในตำแหน่งที่ ๑ ของกรอบประโยคทดสอบนี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำนาม

คำว่า นอ:น 'นอน' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า นอ:น 'นอน' ในตำแหน่งที่ ๒ ของกรอบประโยคทดสอบ ๑ ก. และตำแหน่งที่ ๓ ของ

^๑ การจำแนกหมวดคำโดยอาศัย ตำแหน่งของคำเป็นเกณฑ์ โดยการใส่กรอบประโยคทดสอบนี้ จะเป็นกรอบประโยคทดสอบที่เป็นประโยคเริ่มต้น และในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะถือว่า คำที่มีรูปเหมือนกัน แต่ปรากฏในตำแหน่งต่างกันประโยค เป็นคำคนละหมวด และเป็นเพียงคำพ้องรูปพ้องเสียงเท่านั้น

กรอบประโยคทดสอบ ๑ ข. ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำกริยากรรม ๑

๒. หมวดคำสรรพนาม

คำสรรพนามนี้จัดให้เป็นหมวดย่อยของคำนาม เพราะมีทั้งลักษณะที่เหมือน และ ลักษณะที่แตกต่างจากคำนาม ดังต่อไปนี้ คือ

ลักษณะที่เหมือน

คำสรรพนาม สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำนาม คือ แทนที่คำนาม ในกรอบประโยคทดสอบ ๑ ก. และ ๑ ข. ดังกล่าวมาแล้วได้

ตัวอย่าง

กรอบ ๑ ก.	<u>น</u> วะ:η ⁵	นวะ:n	le:p ⁵
	น <u>ง</u>	นอน	แล้ว
	<u>khaw</u> ¹	นวะ:n	le:p ⁵
	<u>เขา</u>	นอน	แล้ว
กรอบ ๑ ข.	<u>น</u> วะ:η ⁵	kam ¹ -laη	นวะ:n
	น <u>ง</u>	กำลัง	นอน
	<u>khaw</u> ¹	kam ¹ -laη	นวะ:n
	<u>เขา</u>	กำลัง	นอน

ลักษณะที่แตกต่าง

ลักษณะของคำสรรพนามที่แตกต่างจากคำนาม คือ คำนามในนามวลี อาจจะมีคำคุณศัพท์ มาขยายได้ แต่คำสรรพนามจะมีคำคุณศัพท์มาขยายไม่ได้ เช่น

๑ วิจิตร ภาณุพงศ์, "ระบบไวยากรณ์"... หน้า ๓๗.

๒ คู่มือนี้ ในบทที่ ๑ หน้า ๑๓.

คำนาม   khon tuy⁴   caŋ³   kin¹   nak⁵
                                   คน อวน   มัด   ก็น   มาก
                                   คำคุณศัพท์   tuy⁴   'อวน'   ขยายคำนาม   khon 'คน'   ในนามวลี
                                   khon tuy⁴   'คนอวน'

คำสรรพนาม   *chan¹   tuy⁴   caŋ³   kin¹   nak⁵
                                   ฉัน อวน   มัด   ก็น   มาก
                                   คำคุณศัพท์   tuy⁴   'อวน'   ไม่สามารถขยายคำสรรพนาม chan¹ 'ฉัน'
                                   ได้ เพราะ *chan¹ tuy⁴   'ฉันอวน'   จะไม่ปรากฏเป็นนามวลีในประโยคใด ๆ
                                   (ดูจำนวนคำและรายคำ คำสรรพนาม ในภาคผนวก หน้า ๑๑๑)

๓. หมวดคำกริยากรรม ๒

คำกริยากรรม ๒ คือ คำกริยากรรมที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่าง
 ของกรอมประโยคทดสอบที่ ๒ ซึ่งมี ๕ ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ได้

เช่น	<u>กรอมที่ ๒</u>	คำนาม	_____	lia ¹	คำนาม	le:w ⁵
		มาลี	<u>tuy</u> ⁴	lia ¹	มาลัย	แล้ว
		มาลี	<u>อวน</u>	กว่า	มาลัย	แล้ว

คำว่า tuy⁴ 'อวน' และคำกริยากรรมอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏใน
 ตำแหน่งเดียวกับคำว่า tuy⁴ 'อวน' ในกรอมประโยคทดสอบที่ ๒ นี้ได้ จะ
 ถือว่าเป็นคำในหมวดคำกริยากรรม ๒

คำกริยากรรม ๑ และคำกริยากรรม ๒ ต่างก็สามารถปรากฏในตำแหน่ง
 เดียวกันได้ เช่น

คำกริยาอาการ ๑   นว:ง⁵   นว:น   le:w⁵
    นอง   นอน   แลว

คำกริยาอาการ ๒   นว:ง⁵   ทว:น⁵   le:w⁵
    นอง   รอน   แลว

แต่เมื่อแสดงความหมายเปรียบเทียบ คำกริยาอาการ ๒ สามารถปรากฏในตำแหน่งของ
 วางของกรวยประโยคทดสอบี ๑ ตำแหน่ง และ ๕ ตำแหน่งดังต่อไปนี้ได้ในขณะที่คำกริยา
 อาการ ๑ ไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งนี้ได้

คำกริยาอาการ ๑   กรวยที่ ๑   ค่านาม   —   ti:3-sut¹
    sɿa⁴   kaw²   ti:3-sut¹
    .เสื่อ   เกา   ที่สูก

คำกริยาอาการ ๒   *นว:ง   นว:น   ti:3-sut¹
    นอง   นอน   ที่สูก

คำกริยาอาการ ๑   กรวยที่ ๒   ค่านาม   —   lɿa¹   ค่านาม   le:w⁵
    sɿa⁴   kaw²   lɿa¹   tew²   le:w⁵
    .เสื่อ   เกา   กวา   กางเกง   แลว

คำกริยาอาการ ๒   *นว:ง⁵   นว:น   lɿa¹   pi:3   le:w⁵
    นอง   นอน   กวา   ที่   แลว

คำกริยาอาการ ๑   เมื่อจะแสดงความหมายเปรียบเทียบจะต้องมีคำจำพวก nak⁵
 มาก: นว:y⁴   'นอย'   มากันระหว่างคำกริยาอาการ ๑ กับคำว่า ti:3-sut¹
 'ที่สูก' และคำว่า lɿa¹   'เหลือ'   เสียก่อน   เช่น

นว:ง⁵   นว:น   นว:y⁴   ti:3-sut¹
    นอง   นอน   นอย   ที่สูก

นว:ง⁵   นว:น   nak⁵   lɿa¹   pi:3
    นอง   นอน   มาก   กวา   ที่

(ดูจำนวนคำ และรายคำ คำกริยาอาการ ๒ ในภาคผนวก หน้า ๑๑๘)

๔. หมวดคำกริยาสกรรม

คำกริยาสกรรม คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ ๓ ก. และ ๓ ข. ซึ่งมี ๔ ตำแหน่งดังต่อไปนี้ได้

<u>กรอบ ๓ ก.</u>	คำนาม	_____	คำนาม	le:w ⁵
เช่น	khon-ŋa:n	tat ¹	ton ⁴ -may ⁵	le:w ⁵
	คนงาน	ตัด	ต้นไม้	แล้ว

<u>กรอบ ๓ ข.</u>	คำนาม	kam ¹ -laŋ	_____	นาม
เช่น	khon-ŋa:n	kam ¹ -laŋ	tat ¹	ton ⁴ -may ⁵
	คนงาน	กำลัง	ตัด	ต้นไม้

คำว่า tat¹ 'ตัด' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า tat¹ 'ตัด' ในกรอบประโยคทดสอบคู่นี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำกริยาสกรรม

๕. หมวดคำกริยาทวิกรรม

คำกริยาทวิกรรม คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ ๔ ก. และ ๔ ข. ซึ่งมี ๕ ตำแหน่งดังต่อไปนี้ได้

<u>กรอบ ๔ ก.</u>	คำนาม	_____	คำนาม	คำนาม	le:w ⁵
เช่น	me: ³	hɔ: ⁴	sa-ta:ŋ	ŋo:w ⁵	le:w ⁵
	แม่	ไห	สตางค์	น้อง	แล้ว

<u>กรอบ ๔ ข.</u>	คำนาม	kam ¹ -laŋ	_____	คำนาม	คำนาม
เช่น	me: ³	kam ¹ -laŋ	hɔ: ⁴	sa-ta:ŋ	ŋo:w ⁵
	แม่	กำลัง	ไห	สตางค์	น้อง

คำว่า hɔ:⁴ 'ไห' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า hɔ:⁴ 'ไห' ในกรอบประโยคทดสอบคู่นี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำกริยาทวิกรรม

๖. หมวดคำบอกเวลา

คำบอกเวลา หมายถึงคำที่มีความหมายบอกเวลาแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท^๑

คือ

๖.๑ หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ ๑ หมายถึงคำบอกเวลาที่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยคประเภทหน่วยเสริมบอกเวลาได้^๒

๖.๒ หมวดคำบอกเวลาประเภทที่ ๒ หมายถึงคำบอกเวลาที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยคประเภทหน่วยเสริมบอกเวลาได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำบอกเวลาด้วยกัน หรือทำหน้าที่ร่วมกับคำในหมวดอื่น ๆ^๓

คำบอกเวลาทั้ง ๒ ประเภท อาจจะปรากฏในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ปรากฏข้างหน้าคำบอกกำหนดเสียงสูง ใตันทันที่ เช่น

คำบอกเวลาประเภทที่ ๑

ta-wa: ni: 5

เมื่อวาน นี้

ba-diaw² ni: 5

เที่ยว นี้

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒

wan ni: 5

วัน นี้

tit⁵ nan⁵

อาทิตย์ นี้

^๑ น้อมนิจ วงศ์สุทธิธรรม, "คำบอกเวลาในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๖๕). (อักษรสำนวนา), หน้า ๒๕ - ๓.

^๒ คุรายนละเอียด ในบทที่ ๔ หน้า ๔๓.

^๓ คุรายนละเอียด ในบทที่ ๔ หน้า ๔๔-๕.

๒. อาจจะปรากฏข้างต้นข้างในหรือข้างท้ายประโยค ทั้งนี้โดยไม่ทำให้ความหมายของทั้งประโยคเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงอาจจะมีบ้างในแง่ของการเน้น กล่าวคือเมื่อปรากฏต้นประโยคจะเน้นมากที่สุด เมื่อปรากฏในประโยค-จะเน้นรองลงมา และเมื่อปรากฏท้ายประโยคจะเน้นน้อยที่สุด

๒.๑ เมื่อปรากฏข้างต้นประโยค

คำบอกเวลาประเภทที่ ๑

ta-ki:⁴   no:⁵   kho:¹   de:^η   ma:
 ตะกึ   นอง   ของ   แดง   มา

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒

wan ni:⁵   ho:^η-hian   the:^η   pit¹   ko:²
 วัน นี้   โรงเรียน   เซอ   ปิด   ไหม

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ wan 'วัน' ปรากฏข้างต้นประโยคร่วมกับ
 คำบอกกำหนดเสียงสูง ni:⁵ นี้

๒.๒ เมื่อปรากฏข้างในประโยค

คำบอกเวลาประเภทที่ ๑

no:⁵   kho:¹   de:^η   ta-ki:⁴   ma:
 นอง   ของ   แดง   ตะกึ   มา

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒

ho:^η-hian   the:^η   wan ni:⁵   pit¹   ko:²
 โรงเรียน   เซอ   วัน นี้   ปิด   ไหม

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ wan 'วัน' ปรากฏข้างในประโยคร่วมกับ
 คำบอกกำหนดเสียงสูง ni:⁵ นี้

๒.๓ เมื่อปรากฏข้างท้ายประโยค

คำบอกเวลาประเภทที่ ๑

no:⁵   kho:¹   de:^η   ma:²   ta-ki:⁴
 นอง   ของ   แดง   มา   ตะกึ

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒

ho:^η-hian   the:^η   pit¹   ko:²   wan ni:⁵
 โรงเรียน   เซอ   ปิด   ไหม   วัน นี้

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ wan 'วัน' ปรากฏข้างท้ายประโยค
รวมกับคำบอกกำหนดเสียงสูง ni: 5 'นี่'

๓. ในกรณีที่ประโยคขึ้นต้นด้วยหน่วยประธาน หน่วยกรรมตรง หรือ
หน่วยกรรมรอง คำบอกเวลาทั้ง ๒ ประเภท^๑จะปรากฏในตำแหน่งที่ ๒ ของประโยค
คือ ปรากฏข้างหลังหน่วยประธาน หรือ ข้างหลังหน่วยกรรมตรง หรือข้างหลังหน่วยกรรมรอง

๓.๑ ปรากฏข้างหลังหน่วยประธาน

คำบอกเวลาประเภทที่ ๑ pha: 4 si: 1 ni: 5 ta-wa: mot 1 le:w 5
นี่ สี่ นี่ เมื่อวาน หมก แล้ว
ป ว อ

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ no:w 5 to:n 1 kham 3 caŋ 3 cep 1 hua 1
น้อง ตอน คำ มั๊ก ปวด หัว
ป ว ส ต

คำบอกเวลาประเภทที่ ๒ to:n 1 'ตอน' ปรากฏข้างหลังหน่วยประธาน
no:w 5 'น้อง' รวมกับคำบอกเวลาประเภทที่ ๒ kham 3 'คำ'

๓.๒ ปรากฏข้างหลังหน่วยกรรมตรง

คำบอกเวลาประเภทที่ ๑ co:w 4 kan no:y 4 ta-ki: 4 phay 1 ?aw pay
รม คัน เล็ก ตะกี้ ใคร เอา ไป
ค ว ป ส

- * คู่มือเรื่องนี้ ในบทที่ ๑ หน้า ๘.
๒ คู่มือเรื่องนี้ ในบทที่ ๑ หน้า ๘.
๓ คู่มือเรื่องนี้ ในบทที่ ๑ หน้า ๘.

๗. หมวดคำพิเศษ

คำพิเศษ คือ คำที่ไม่ใช่คำบอกเวลาที่สามารถปรากฏในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง
ต่อไปนี้ คือ ปรากฏต้นประโยค ปรากฏใน _____ ประโยค หรือปรากฏ
ท้ายประโยค ทั้งนี้ไม่ว่าจะปรากฏในตำแหน่งใดในประโยคก็ไม่ทำให้ความหมายรวม ๆ
ของทั้งประโยคเปลี่ยนแปลงไป ความหมายอาจจะต่างกันเล็กน้อย ในเรื่องของการเน้น
กล่าวคือ เมื่อปรากฏต้นประโยคจะเน้นมากที่สุด เมื่อปรากฏในประโยคจะเน้นรองลงมา
และเมื่อปรากฏท้ายประโยคจะเน้นน้อยที่สุด

๗.๑ ปรากฏต้นประโยค เช่น

na:4 -kna1 fon1 ca?2 tok1 le:w5
นากลัว ฝน จะ ตก แล้ว

๗.๒ ปรากฏในประโยค เช่น

fon1 na:4 -kua1 ca?2 tok1 le:w5
ฝน นากลัว จะ ตก แล้ว

๗.๓ ปรากฏท้ายประโยค เช่น

fon1 ca?2 tok1 le:w5 na:4 -kua1
ฝน จะ ตก แล้ว นากลัว

(ดูจำนวนคำและรายการคำพิเศษ ในภาคผนวก หน้า ๑๒๔)

๘. หมวดคำลักษณนาม

คำลักษณนาม คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ
ที่ ๕ ซึ่งมี ๖ ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ได้และต้องไม่ใช่คำนาม

กรอ บ ๕	คำ นาม	_____	คำ คุณศัพท์	คำ บอกกำหนดเสียงสูง-ตก	คำ กริยาอาการ	คำ ช่วยหลังกริยา
เช น	pet ¹	tua ¹	fiay ²	ni: ⁴	tá:y ¹	iε:p ⁵
	เป็ ค	ทัว	โ ค	น	ท าย	แ ลว

คำว่า tua¹ 'ทัว' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า tua¹ 'ทัว' ในกรอ**บ**ประโยคทดสอบนี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำลักษณนาม

(ดูจำนวนคำและรายชื่อ คำลักษณนาม ในภาคผนวก หน้า ๑๖๕)

๕. หมวดคำคุณศัพท์

คำ**คุณศัพท์** คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอ**บ**ประโยคทดสอบ ๖ ก. และ ๖ ข. ซึ่งมี ๕ ตำแหน่ง และ ๖ ตำแหน่งตามลำดับข้างล่างนี้ได้ และต้องไม่ใช่คำ**นาม** คำ**สรรพนาม** คำ**บอกกำหนดเสียงสูง** หรือ คำ**บอกกำหนดเสียงสูง-ตก**

กรอ บ ๖ ก.	คำ นาม	_____	คำ กริยาอาการ ๑	คำ บุพบท	คำ นาม
เช น	sia ⁴	may ²	yu: ²	nay	tu: ⁴
	เสี อ	ไ ม	อ ยู่	ใ น	ตุ

กรอ บ ๖ ข.	คำ นาม	คำ ลักษณนาม	_____	คำ กริยาอาการ ๑	คำ บุพบท	คำ นาม
เช น	sia ⁴	tua ¹	may ²	yu: ²	nay	tu: ⁴
	เสี อ	ทัว	ไ ม	อ ยู่	ใ น	ตุ

คำว่า may² 'ไ**ม**' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า may² 'ไ**ม**' ในกรอ**บ**ประโยคทดสอบนี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำ**คุณศัพท์**

(ดูจำนวนคำและรายชื่อ คำ**คุณศัพท์** ในภาคผนวก หน้า ๑๖๐)

๑ ดูเรื่องหน้า หน้า ๔๔.

๒ ดูเรื่องหน้า หน้า ๕๕.

๑๐. หมวดคำที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด

คำที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด มี ๒ หมวดย่อย คือ

๑๐.๑ หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง

๑๐.๒ หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก

หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง

คำบอกกำหนดเสียงสูง คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ ๙ ก. ซึ่งมี ๕ ตำแหน่งข้างล่างนี้ได้ และต้องไม่ใช่คำคุณศัพท์ หรือ คำลักษณนาม

กรอบที่ ๙ ก.	คำนาม	คำลักษณนาม	คำกริยากรรม	คำช่วยหลังกริยา
เซน	sia ⁴	tua ¹	ni: ⁵	he:ŋ ⁴ le:w ⁵
	เสื่อ	ตัว	นี้	แห่ง แล้ว
	ke:ŋ ¹	mɔ: ⁴	nan ⁵ suk ¹	le:w ⁵
	แกง	หม้อ	นั้น สุก	แล้ว
	na:m ⁵ -pa: ¹	khuat ²	pu:n ⁵ mot ¹	le:w ⁵
	น้ำปลา	ชก	นูน หมก	แล้ว

คำบอกกำหนดเสียงสูง ในภาษาเชียงใหม่ มี ๓ คำ คือ ni:⁵ 'นี้', nan⁵ 'นั้น' และ pu:n⁵ 'นูน' ดังตัวอย่างข้างตน

หมวดคำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก

คำบอกกำหนดเสียงสูง-ตก คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ ๙ ข. ซึ่งมี ๔ ตำแหน่งดังต่อไปนี้ได้ และต้องไม่ใช่คำนาม

* ดูเรื่องนี้ ในบทนี้ หน้า ๓๔.

คำคุณศัพท์ หรือ คำบอกกำหนดเสียงสูง

กรอมนที่ ๓ ข.	คำนาม	คำกริยาอาการ	คำช่วยหลังกริยา
เช่น	kuay ⁴ กวย	ni: ⁴ น	la: ¹ เลื่อง
	co: ⁴ รม	han ⁴ นน	put ¹ ชาก
			le:w ⁵ แล้ว
			yu: ² อยู่
			le:w ⁵ แล้ว

คำบอกกำหนดเสียงสูง-ตกในภาษาไทย มี ๒ คำ คือ ni:⁴ 'น' han⁴ 'นน' ดังตัวอย่างข้างตน

๑๑. หมวดคำจำนวนนับ

คำจำนวนนับ คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอมนประโยคทดสอบที่ ๔ ซึ่งมี ๖ ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ได้

กรอมนที่ ๔	คำนาม	คำช่วยหน้ากริยา	คำกริยาอาการ	คำนาม	คำลักษณนาม
เช่น	de: ^๓ แดง	ca: ^๓ จะ	kin ¹ กิน	khaw ⁴ ข้าว	sa:m ¹ สาม
					ca:n จาน

คำว่า sa:m¹ 'สาม' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า sa:m¹ 'สาม' ในกรอมนประโยคทดสอบที่ ๔ นี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำจำนวนนับ

(ดูจำนวนคำ และรายคำ คำจำนวนนับ ในภาคผนวก หน้า ๑๗๗)

๑๒. หมวดคำลำดับที่

คำลำดับที่ คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอมนประโยคทดสอบที่ ๕ ซึ่งมี ๖ ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ได้ และต้องไม่ใช่คำคุณศัพท์ หรือคำบอกกำหนดเสียงสูง

กรอบที่ ๘	คำนาม	คำช่วยหน้ากริยา	คำกริยาสกรรม	คำนาม	คำลักษณนาม	_____
เช่น	now:ŋ ⁵	ca ^{?2}	ʔaw	naŋ ¹ -sɔ: ¹	lem ⁴	ti: ³ -sɔ: ^{ŋ¹}
	นอง	จะ	เอา	หนังสือ	เล่ม	ที่สอง

คำว่า ti:³-sɔ:^{ŋ¹} 'ที่สอง' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า ti:³-sɔ:^{ŋ¹} 'ที่สอง' ในกรอบประโยคทดสอบที่ ๘ นี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำลำดับที่

(ดูจำนวนคำ และรายชื่อคำลำดับที่ในภาคผนวก หน้า ๑๓๘)

๑๓. หมวดคำหน้าจำนวน

คำหน้าจำนวน คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคที่ ๑๐ ซึ่งมี ๘ ตำแหน่งข้างล่างนี้ได้

กรอบที่ ๑๐

	คำนาม	คำช่วยหน้ากริยา	คำกริยาสกรรม	คำนาม	คำคุณศัพท์	_____	คำจำนวนนับ	คำลักษณนาม
เช่น	dam	ca ^{?2}	sɔ: ⁵	tu: ⁴	may ²	the:m ¹	sɔ: ^{ŋ¹}	ken ²
	ดำ	จะ	ขอ	ตู้	ใหม่	อีก	สอง	ใบ

คำว่า the:m¹ 'อีก' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า the:m¹ 'อีก' ในกรอบประโยคทดสอบที่ ๑๐ นี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำหน้าจำนวน

(ดูจำนวนคำและรายชื่อคำหน้าจำนวน ในภาคผนวก หน้า ๑๔๐)

๑๔. หมวดคำหลังจำนวน

คำหลังจำนวน คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบที่ ๑๑ ซึ่งมี ๘ ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ได้ และต้องไม่ใช่คำคุณศัพท์

กรอบที่ ๑๑	คำนาม	คำช่วยหน้ากริยา	คำกริยาสกรรม	คำนาม	คำจำนวนนับ	คำลักษณนาม	
เช่น	pi: ³	khay ³	day ⁴	pha: ⁴	ระ: ¹	met ⁵	kəŋ ¹
	พี	อยาก	ไค	ผา	สอง	เมตร	ครึ่ง

คำว่า kəŋ² 'ครึ่ง' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า kəŋ² 'ครึ่ง' ในกรอบประโยคทดสอบที่ ๑๑ นี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำหลังจำนวน

(ดูจำนวนคำ และรายชื่อ คำหลังจำนวน ในภาคผนวก หน้า ๑๔๒)

๑๕. หมวดคำช่วยหน้ากริยา คือ คำที่ ^{คือคำ}สามารถปรากฏแทนที่คำว่า kam¹-laŋ 'กำลัง' และ ^{คือคำ}สามารถปรากฏแทนที่คำว่า kam¹-laŋ 'กำลัง' ในกรอบประโยคทดสอบ ๑ ข. ๓ ข. และ ๔ ข. ได้

กรอบ ๑ ข.	คำนาม	kam ¹ -laŋ	คำกริยาอกรรม
เช่น	no: ⁵	kə:y	pay
	นอง	เคย	ไป

กรอบ ๓ ข.	คำนาม	kam ¹ -laŋ	คำกริยาสกรรม	คำนาม
เช่น	no: ⁵	day ⁴	hap ⁵	cot ¹ -ma:y ¹
	นอง	ไค	รับ	จดหมาย

๑ คู่นี้ ในบทนี้ หน้า ๓๔.

๒ คู่นี้ ในบทนี้ หน้า ๓๔.

๓ คู่นี้ ในบทนี้ หน้า ๓๔.

กรอบ ๔ ข.	คำนาม	<u>kam¹-lan</u>	คำกริยาวิกรรม	คำนาม	คำนาม
เช่น	khu:	<u>ca^{?2}</u>	hə: ⁴	la:ŋ-wan	nak ⁵ -lian
	ครู	จะ	ให้	รางวัล	นักเรียน

คำว่า ka:sy 'เคย' day⁴ 'ไ้' ca^{?2} 'จะ' และคำอื่นๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำว่า kam¹-lan 'กำลัง' ในกรอบประโยคทดสอบ ๑ กรอบนี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำช่วยหน้ากริยา

(ดูจำนวนคำ และรายคำ คำช่วยหน้ากริยา ในภาคผนวก หน้า ๑๘๖)

๑๖. หมวดคำช่วยหลังกริยา

คำช่วยหลังกริยา คือ คำที่สามารถปรากฏแทนที่คำว่า le:w⁵ 'แล้ว' ในกรอบประโยคทดสอบ ๑ ก. ๒ ก. และ ๔ ก. ได้

กรอบ ๑ ก	คำนาม	คำกริยากรรม	<u>le:w⁵</u>
เช่น	po: ³	lap ¹	<u>yu:²</u>
	พ่อ	หลับ	อยู่

กรอบ ๓ ก	คำนาม	คำกริยากรรม	คำนาม	<u>le:w⁵</u>
เช่น	me: ³	huŋ ¹	khaw ⁴	<u>yu:²</u>
	แม่	หุง	ข้าว	อยู่

๑ คู่นี้ ในบทนี้ หน้า ๓๕.

๒ คู่นี้ ในบทนี้ หน้า ๓๕.

๓ คู่นี้ ในบทนี้ หน้า ๓๕.

<u>กรอบ ๔ ก</u>	คำนาม	คำกริยาวิกรรม	คำนาม	คำนาม	<u>le:w⁵</u>
เช่น	de:ŋ	hɯ: ⁴	sa-ta:ŋ	ŋw:ŋ ⁵	<u>yu:² le:w⁵</u>
	แดง	ไห	สatangค	นอง	<u>อยู่แล้ว</u>

คำช่วยหลังกริยาในภาษาเชียงใหม่ มี ๓ คำ คือ คำว่า le:w⁵ 'แล้ว'
 yu:² 'อยู่' และ yu:² le:w⁵ 'อยู่แล้ว' ดังตัวอย่างข้างตน

๑๗. หมวดคำหน้ากริยา

คำหน้ากริยา คือ คำที่ไม่เคยปรากฏตามลำดับโดยที่ไม่มีคำกริยาอยู่ด้วย และไม่ลงเสียงหนัก คำหน้ากริยาในภาษาเชียงใหม่ มี ๒ คำ คือ คำว่า pay 'ไป' และคำว่า ma: 'มา' ซึ่งจะมีความหมายแสดงทิศทางที่เกี่ยวกับตัวผู้พูด คือ

๑๗.๑ pay 'ไป' นำหน้าคำกริยาเพื่อแสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ห่างออกไปจากตัวผู้พูด เช่น

pay	ŋw:n	hia ¹
ไป	นอน	เสีย

๑๗.๒ ma: 'มา' นำหน้าคำกริยาเพื่อแสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่เข้ามาหาตัวผู้พูด เช่น

เช่น	pian ³	ma:	ʔew ²	ba:n ⁴	de:ŋ
	เพื่อน	<u>มา</u>	เที่ยว	บ้าน	แดง

๑๘. หมวดคำหลังกริยา

คำหลังกริยา คือ คำที่ไม่เคยปรากฏตามลำดับโดยที่ไม่มีคำกริยาอยู่ด้วย และไม่ลงเสียงหนัก คำหลังกริยาในภาษาเชียงใหม่ มี ๔ คำ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

๑๘.๑ pay 'ไป' ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดง ความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

เช่น

๑๘.๑.๑ แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ห่างออกไปจากตัวผู้พูด

son²   pay
 สง   ไป

๑๘.๑.๒ แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว คือ เป็นอดีตกาล   เช่น

hap⁵   pay   ta-wa:
 รับ   ไป   เมื่อวาน

๑๘.๑.๓ แสดงว่าเหตุการณ์ ๒ อย่าง เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน   เช่น

? a:n²   pay   khian¹   pay
 อาน   ไป   เขียน   ไป

๑๘.๑.๔ แสดงความหมายว่า เกินไป   เช่น

niaw¹   pay
 เหนียว   ไป

๑๘.๒   ma: มา   ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายอย่างใด
 อย่างหนึ่ง   ดังต่อไปนี้

๑๘.๒.๑ แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่เข้ามาหาตัวผู้พูด   เช่น

tew   ma:
 เกิน   มา

๑๘.๒.๒ แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว คือ เป็นอดีตกาล   เช่น

han¹   ma: kap¹   ta:¹
 เห็น   มา   กับ   ตา

๑๘.๒.๓ แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีตดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน และ
 อาจจะดำเนินต่อไปในอนาคต   เช่น

khaw¹   yu:²   kuŋ-thep³   ma: so:n¹   pi:¹   le:w⁵
 เขา   อยู่   กรุงเทพฯ   มา   สอง   ปี   แล้ว

๑๘.๓ ko:y 'กู' ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายว่า ลง เช่น
 fan ko:y lo:
 ฟัง กู ชี

๑๘.๔ khɛn⁴ 'ขึ้น' ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมาย
 อย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้

๑๘.๔.๑ แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางสู่เบื้องบน เช่น

no:y¹ na:⁴ khɛn⁴
 เงย หน้า ขึ้น

๑๘.๔.๒ แสดงความหมายว่า มากกว่าเดิม เช่น

no:ɲ⁵ tuy⁴ khɛn⁴
 นอง อวน ขึ้น

๑๘.๕ ?aw 'เอา' ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายว่าเป็น
 เรื่องที่ถูกกระทำ เช่น

kua¹ khu: wa:³ ?aw
 กลัว ครู ว่า เอา

๑๘.๖ hɛ:⁴ 'ให้' ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายขอร้อง เช่น

pe:ɲ¹ hɛ:⁴ kam
 ทำ ให้ ที่

๑๘.๗ hia¹ 'เสีย' ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมาย
 อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

๑๘.๗.๑ แสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว คือเป็นอดีตกาล เช่น

luŋ-mi: ta:y¹ hia¹ lɛ:w⁵
 ลุงมี ทาย เสีย แล้ว

ในกรณีที่มักจะใช้คู่กับคำว่า lɛ:w⁵ 'แล้ว' คือ มีคำว่า lɛ:w⁵

'แล้ว' ตามหลัง

๑๔.๓.๒ แสดงว่าเป็นเรื่องที่น่าจะเกิดขึ้นทันทีที่ผู้พูดเสร็จ เช่น

นว:น hla¹

นอน เลีย

๑๔.๔ hua¹ 'เอา' ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายว่าเป็น
เรื่องที่ถูกกระทำ เช่น

kua¹ khu: wa:³ hua¹

กลัว ครู ว่า เอา

๑๔.๕ way⁵ 'ไว้' ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายว่าให้คงทำ
อย่างนั้นไว้ เช่น

cam¹ way⁵

จำ ไว้

๑๕. หมวดคำปฏิเสธ

คำปฏิเสธ คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ดังต่อไปนี้คือ

๑๕.๑ ปรากฏข้างหน้าคำช่วยหน้ากริยา เช่น

นว:น⁵ bv:² khay³ นว:น

นอน ไม่ อยาก นอน

๑๕.๒ ปรากฏหลังคำช่วยหน้ากริยา เช่น

pv:³ kam¹-lan bv:² sa-ba:y

พอ กำลัง ไม่ สมาย

๑๕.๓ ในกรณีที่ในประโยคนั้น ไม่มีคำช่วยหน้ากริยาอยู่ด้วย คำปฏิเสธจะปรากฏ
ข้างหน้าคำกริยาทันที เช่น

ปรากฏข้างหน้าคำกริยากรรม

?a:y⁴ bv:² ma:

ที่ ไม่ มา

ปรากฏข้างหน้าคำกริยากรรม

ds:ŋ²   bw:²   la:ŋ⁵   mɨ:
 แดง   ไม   ลาง   มือ

ปรากฏข้างหน้าคำกริยาวิกรรม

mɛ:³   bw:²   ce:k²   ya: khon-ŋa:n
 แม่   ไม   แจก   ยา   คนงาน

คำปฏิเสธมีเพียงคำเดียว คือ คำว่า bw:² 'ไม' ดังตัวอย่างข้างต้น

๒๐. หมวดคำกริยาวิเศษณ์^๑

คำกริยาวิเศษณ์ คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งของว่างของกรวยประโยคทดสอบที่ ๑๒ กรวยใดกรวยหนึ่งถึงต่อไปนี้ได้ และต้องไม่ใช่คำกริยา คำช่วยหลังกริยา คำหลังกริยา หรือ คำลงท้าย^๒

กรวย ๑๒ ก.	คำนาม	คำกริยากรรม	_____
เซน	ŋw: ⁵	tew	<u>ca:</u> ⁵
	นอง	เกิน	<u>ชา</u>

^๑ กรวยประโยคทดสอบที่ไรทดสอบคำกริยาวิเศษณ์นี้ ใช้ตามแบบของ บังอร ฤทธาภรณ์, "คำกริยาวิเศษณ์ในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท-บัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๑). (อัครสำเนา), หน้า ๗.

^๒ ดูเรื่องนี้ ในบทนี้ หน้า ๕๓.

กรอบ ๑๒ ข.	คำนาม	คำช่วยหน้ากริยา	กริยากรรม	_____		
เชน	mɛ: ³ แม่	ca ² จะ	no:n นอน	<u>kw:n²</u> นอน		
กรอบ ๑๒ ค.	คำนาม	คำกริยากรรม	นาม	_____		
เชน	wo:ŋ ⁵ น้อง	kin ¹ กิน	khaw ⁴ ขาว	<u>wə:y</u> ไว		
กรอบ ๑๒ ง.	คำนาม	คำกริยาวิกรรม	คำนาม	คำนาม _____		
เชน	dam ดำ	so:n ¹ สอน	le:k ³ เลข	<u>no:ŋ⁵</u> น้อง <u>le:ŋ</u> เอง		
กรอบ ๑๒ จ.	คำนาม	คำกริยาที่ท้องมีบุพบทตามเสมอ ^๑	คำบุพบท	คำนาม _____		
เชน	pi: ³ ที่	phit ¹ ทะเลาะ	kap ¹ กับ	<u>no:ŋ⁵</u> น้อง <u>cia²</u> บ่อย		
คำว่า	ca: ⁵	ช้า ^๑	kw:n ²	ก่อน ^๑	wə:y	ไว ^๑

khon-diaw 'เอง' และ cia² 'บ่อย' และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏ
ในตำแหน่งเกี่ยวกับคำเหล่านี้ ในกรอบประโยคทดสอบ ๕ กรอบนี้ได้ จะถือว่าเป็นคำใน
หมวดคำกริยาวิเศษณ์

^๑ คำกริยาที่ท้องมีบุพบทตามเสมอ คือ คำกริยาที่ไม่เคยปรากฏโดยไม่มีคำบุพบท
ที่ตามด้วยนามตามหลัง เช่น คำกริยา phit¹ 'ทะเลาะ' wan¹-di: 'หวังดี'
kiaw² 'เกี่ยว' kuay-lə-əi-yai 'ใน

สุมิตรา อังวณิชกุล, "คำบุพบทในภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๔). (อัครสำเนาะ),
หน้า ๘.

หมายเหตุ มีคำกริยาวิเศษณ์ คำ คือ คำว่า ca:t³ 'มาก' ที่ไม่สามารถปรากฏในตำแหน่งของวางของกรอบประโยคทดสอบกรอบใดกรอบหนึ่งใน ๕ กรอบนี้ได้ เพราะคำกริยาวิเศษณ์คำนี้จะปรากฏหน้าคำกริยาเสมอ เช่น

naŋ ¹	ca:t ³	muan ³
หนึ่ง	มาก	สนุก

(ดูจำนวนคำ และรายคำคำกริยาวิเศษณ์ ในภาคผนวก หน้า ๑๔๔)

๒๑. หมวดคำลงท้าย

คำลงท้าย คือ คำที่ปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของประโยค ซึ่งมีลักษณะพิเศษดังต่อไปนี้คือ

๑. คำลงท้ายบางคำจะมีหลายรูป * โดยอาจจะแตกต่างกันในเรื่องเสียงวรรณยุกต์ ความสั้นยาวของสระ เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว หรือทั้ง ๒ เรื่องก็ได้ เช่น

nɔ:⁵ 'นะ'   nɔ:³ 'นะ'   ถือว่าเป็นคำคำเดียวแท้ ๒ รูป

ซึ่งต่างกันทั้งเรื่องเสียงวรรณยุกต์ และความยาวของสระ

๒. คำคำเดียวกันแต่รูปต่างกัน เมื่อใช้ในประโยคอาจจะทำให้ความหมายของทั้งประโยคเปลี่ยนแปลงไปได้ เช่น

๒.๑ nɔ:⁵ 'นะ' ใช้ในประโยคบอกเล่าที่ต้องการคำตอบที่คล้อยตามผู้พูด เช่น haw¹ bɔ:² pay¹ kap¹ khaw¹ kɔ:² day⁴ nɔ:⁵

เรา   ไม่   ไป   กับ   เขา   ก็   ได้   นะ

๒.๒ nɔ:³ 'นะ' ใช้ในประโยคบอกเล่าเชิงชักชวน เช่น

nɔ:⁵ kin¹ khaw⁴ kap¹ pi:³ nɔ:³

น้อง   กิน   ข้าว   กับ   ที่   นะ

(ดูจำนวนคำและรายคำคำลงท้ายในภาคผนวก หน้า ๑๔๖)

* วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์, "ระบบไวยากรณ์"... หน้า ๑๖.

๒๒. หมวดคำเชื่อมนาม

คำเชื่อมนาม คือ คำที่สามารถปรากฏระหว่างคำนาม ๒ คำ คำสรรพนาม ๒ คำ
คำนามและคำสรรพนาม คำสรรพนาม และคำนาม และไม่ลงเสียงหนัก เช่น

๒๒.๑ ปรากฏระหว่างคำนาม ๒ คำ

dam kap¹ de:ŋ pay ho:ŋ-hian

คำ กับ แดง ไป โรงเรียน

๒๒.๒ ปรากฏระหว่างคำสรรพนาม ๒ คำ เช่น

khu: hak⁵ the: ka: khaw¹

ครู รัก เธอ หรือ เขา

๒๒.๓ ปรากฏระหว่างคำนาม และคำสรรพนาม เช่น

po:³ chan¹ hi:⁴ sa-ta:ŋ no:ŋ⁵ kho:ŋ¹ the:

พ่อ ฉัน ให้ สตางค์ น้อง ของ เธอ

๒๒.๔ ปรากฏระหว่างคำสรรพนาม และคำนาม เช่น

khaw¹ kap¹ de:ŋ ca?² pay nay¹

เขา กับ แดง จะ ไป ไหน

คำเชื่อมนามในภาษาไทยเชียงใหม่ มี ๓ คำ คือ kap¹ 'กับ' ka: 'หรือ'
และ kho:ŋ¹ 'ของ' ดังตัวอย่างข้างต้น

๒๓. หมวดคำบุพบท

คำบุพบท คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคที่ ๑๓
ซึ่งมี ๕ ตำแหน่ง ข้างล่างนี้ได้

กรอบที่ ๑๓	คำนาม	คำช่วยหน้ากริยวิ	คำกริยาอาการ	_____	คำนาม
เช่น	pi:³-pe:ŋ	kam ¹ -laŋ	yu:²	laŋ ¹	ba:n ⁴
	พี่แปง	กำลัง	อยู่	หลัง	บ้าน

คำว่า lan¹ . หลัง. และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งของคำว่า lan¹ . หลัง. ในกรอบประโยคทดสอบที่ ๑๓ นี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำบุพบท

(ดูจำนวนคำและรายการคำบุพบท ในภาคผนวก หน้า ๒๓๓.)

๒๔. หมวดคำเชื่อมอนุพากย์

คำเชื่อมอนุพากย์ คือ คำที่สามารถปรากฏในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งดังต่อไปนี้

คือ

๒๔.๑ ปรากฏก่อนอนุพากย์ ไม่ว่าอนุพากย์นั้นจะมีประธานอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

อนุพากย์ที่มีประธานอยู่ด้วย เช่น

to ⁵	ti: ³	po: ³	pe: ¹	na:m	di:
โต๊ะ	ที่	พอ	ทำ	สวย	ก็

อนุพากย์ที่ไม่มีประธานอยู่ด้วย เช่น

no: ⁵	bo: ²	sa-ba:y	le:y	bo: ²	ma:
น้อง	ไม่	สบาย	เลย	ไม่	มา

๒๔.๒ ปรากฏข้างหลังประธานของอนุพากย์ แต่ในกรณีที่มีอนุพากย์ไม่มีประธานอยู่ด้วย คำเชื่อมอนุพากย์จะปรากฏก่อนอนุพากย์ได้

อนุพากย์ที่มีประธานอยู่ด้วย เช่น

dam	mak ⁵	kha-nom ¹	sen ⁴	khaw ¹	le:y	kin ¹
คำ	ขอบ	ขนมจีน		เช่า	เลย	กิน

sa:m¹   ca:n
 สาม   งาน

* ดูคำอธิบายเรื่อง อนุพากย์ ในบทที่ ๑ หน้า ๑๔.

อนุพากย์ที่ไม่มีประธานอยู่ควย เช่น

khaw ¹	ma:	bo: ²	tan	lot ⁵		le:y	pik ⁵	hia ¹
เขา	มา	ไม่	ทัน	รถ		เลย	กลับ	เสีย

๒๔.๓ ปรางค์ขนาบประธานของอนุพากย์ แต่ในกรณีที่อนุพากย์ไม่มีประธานอยู่ควย คำเชื่อมอนุพากย์ก็จะปรากฏก่อนอนุพากย์

อนุพากย์ที่มีประธานอยู่ควย เช่น

khaw ¹	tuk ⁵		te: ²	khaw ¹	kw: ²	hian	ken ²
เขา	จน		แต่	เขา	ก็	เวียน	เก่ง

อนุพากย์ที่ไม่มีประธานอยู่ควย เช่น

chan ¹	bo: ²	so:p ²	wa:n ¹		ta: ²	kw: ²	so:p ³
ฉัน	ไม่	ชอบ	หา		แต่	ก็	ชอบ

? ay-tim

ไอศกรีม

คำว่า ti:³ ที่ le:y ,เลย, te:² kw:² ,แต่ก็, และคำอื่น ๆ ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำเหล่านี้ได้ จะถือว่าเป็นคำในหมวดคำเชื่อมอนุพากย์

(ดูจำนวนคำและรายชื่อ คำเชื่อมอนุพากย์ ในภาคผนวก หน้า ๒๓๗.) -